

Abychom se nedivili, až začnou noviny psát roboti

V Praze dne 10. července 2020

Tým českých vědců a výzkumníků se zabývá zkoumáním a vytvářením nástrojů pro robotickou automatickou žurnalistiku. Předmětem výzkumu jsou především změny a nové principy novinářské etiky při použití umělé inteligence pro zpracovávání dat informačních zdrojů, vytváření a následné publikování zpráv.

Smyslem existence robota a umělé inteligence je vykonávat mechanické, stále se opakující, složité či těžké úkoly místo člověka. Ulehčit mu a pracovní úkoly splnit, pokud možno rychleji, precizněji a levněji. Což se dobře daří v podstatě při jakékoli výrobě, ale může to fungovat i v takovém oboru, jako je novinářina? A jak, za jakých podmínek? Tyto otázky jsou předmětem výzkumu odborníků z Univerzity Karlovy, Českého vysokého učení technického v Praze, Západočeská univerzity v Plzni a ČTK. Projekt je podpořen Technologickou agenturou ČR (TA ČR) z Programu ÉTA a skončí v roce 2021.

„V důsledku uplatňování nových technologií ve všech oborech lidské činnosti se stále častěji řeší otázka vztahu člověka k nim. Umělá inteligence je samozřejmě tématem nejčastějším a jisté je, že pevné stanovení etických pravidel při jejím užití, je zcela zásadní bez ohledu na to, zda jde o rozhodovací algoritmy pro autonomní automobily nebo roboty generující a zveřejňující zprávy,“ říká Petr Konvalinka, předseda TA ČR.

První fáze řešeného projektu má za cíl vytvořit nástroj pro automatické generování jednoduchých zpráv ze strukturovaných dat, druhá fáze by měla přinést už pokročilý algoritmus, který bude umět zpracovat slabě strukturovaná data, uvědomovat si a využívat souvislosti, vyhodnocovat je a vygenerovat kvalitativně nový text v českém jazyce. Třetí etapa bude spočívat ve zhodnocení zásadních etických dilemat spojených s nástupem automatizované žurnalistiky do každodenní redakční praxe. Za závěrů vznikne metodika nových didaktických přístupů pro vzdělávání nových i stávajících novinářů.

„V prvním roce projektu se podařilo vyvinout funkční vzorek algoritmů, který bez zásahu člověka každý všední den ihned po uzavření Burzy cenných papírů Praha automaticky generuje zprávy o výsledcích obchodování. Během jedné vteřiny je algoritmus schopen vygenerovat až deset zpráv, které jsou svou strukturou i obsahem velmi podobné textům vytvořeným burzovními reportéry ČTK. Výsledné texty jsou navíc fakticky přesné, protože čerpají z datových souborů pražské burzy,“ sděluje Václav Moravec, řešitel projektu z Univerzity Karlovy.

Tyto automaticky generované zprávy z burzy jsou již pevně usazeny ve zpravodajském systému ČTK, ČT24 a některých dalších médií (např. ekonomického deníku E15). Přestože jde o poměrně jednoduché zpracování dat, už zde se začínají ukazovat první náznaky problematiky, která bude předmětem výzkumu v dalším období. Pro srovnání - titulky robota bude znít: Pražská burza stagnovala. A člověk by napsal: Pražská burza opět rostla, dnes ale jen o desetinu procenta.

T A Č R

V těchto týdnech se výzkum zaměřuje na ověřování faktů ve zpravodajských textech s využitím prvků umělé inteligence. V rámci projektu vznikne kolektivní monografie na téma "Proměny etiky v éře žurnalistiky umělé inteligence, " která přinese odpovědi na zásadní otázky jako: jak se současná éra internetové žurnalistiky bude lišit od éry žurnalistiky umělé inteligence, jaký je rozdíl mezi automatizovanou žurnalistikou a žurnalistikou umělé inteligence, jaké jsou nové role novináře v newsroomu s uplatněním umělé inteligence a na mnoho dalších.

Kontakt:

PhDr. Václav Moravec, Ph.D. et Ph.D. tel.: 723 794 233, E: vaclav.moravec@email.cz
Ing. Ivana Drábková, *tisková mluvčí TA ČR*, E: drabkova@tacr.cz, T: 777 016 525